

Hr. Sogneprest Kystein Poulsen,

M o d u l.

Jeg har av og til kommet over Deres innlegg i Dagspressen om "rettsoppgjøret" og er meget takknemlig for at De vaager aa laette Deres røst mot det som skjer. Det ser dog ut som at det aa tale og skrive om og mot denne forferdelige folkeulykken paa grunnlag av medfølelse og menneskelighet er faafengt. Naar det gjelder menneskelighet og overbærenhet av mot "forbryteren" kan "rettsoppgjøret" iscenesettes og forsvarene, baade Andenes og andre, kappflye med hvem som helst.

Det er blitt mitt inntrykk at ethvert innleg fra dem som ser ulykken behendig blir utnyttet av "rettsoppgjørets" forsvarene til aa fastslaa for folket den utvilsomt de aller beste overensstemmelse med lov og lovlighet. Dette kan disse siste lett gjøre, idet ingen enda - bortsett fra professor Heintz i "Vordens Gang", 26. januar 1945 - har rørt ved det essentielle, selvs "rettsoppgjørets" grunnlag. Dette har nemlig heller ikke professor Skeie kunne gjøre, fordi de dokumenter som i første rekke klargjør situasjonen ikke forelaa paa det tidspunkt de har skrevet sine brosjyrer. D.v.s., forelaa gjorde de jo, men de var ikke tilgjengelige. Formodentlig har det vel ogsaa vært meningen at de heller aldri skulle komme for dagen. I dette siste har det "rettsoppgjørets" ansvarlige forregnet seg. Den faktiske situasjon i tiden 10. juni 1940 - 7. mai 1945, er idag brakt helt paa det rene. Jeg sikter her til kapitulasjonsavtalen av 10. juni 1940 og andre dokumenter som har sin utgang fra den og den situasjon kapitulasjonen skapte.

Som De muligens kjenner til er hele grunnlaget for "rettsoppgjøret" bygget paa følgende betraktning i den første lagmannsrettsaken i 1945. Her heter det:

"Fra de krigerske operasjoner tok til var Norge i Krig med Tyskland. Den omstendighet at landtroppene etter hvert maatte kapitulere og hele landomraadet ble okkupert, avsluttet ikke krigen som ble fortsatt av Kongen og regjeringen fra dens sete i London. Dette var almindelig kjent."

Høyesterett kom ikke nærmere inn paa spørsmålet og henviste til lagmannsrettens domsgrunner.

Altsaa paa at postulat om noe som "var almindelig kjent", bygges hele "rettsoppgjøret". For den som ikke visste det før har tilføyen avslørt at dette er en i aller høyeste grad sviktende grund, og som feies helt bort av kapitulasjonsavtalens betingelser. Her er det saavist ikke landtropper "som etterhvert har maattet kapitulere" - selvom dette var

krigen som ble fortsatt av Kongen og Regjeringen fra dens sete i London. Dette var alminnelig kjent."

Høyesterett kom ikke nærmere inn paa spørsmålet, men henviste til lagmannsrettens domsgrunner.

Altsaa paa et postulat om noe som "var alminnelig kjent", bygges hele rettsoppjøret. Tiden har vist at dette er en i aller høyeste grad sviktende grunn naar en kjenner kapitulasjonsavtalens betingelser. Her er det saavt ikke tale om landtropper "som etterhvert har maattet kapitulere", det er en total kapitulasjon fra Hærens overkommando etter beslutning i statarsaad hos Kongen og ordnet ad diplomatisk v
snart 3 aar etter

Det er idag lett aa bevise at denne ubeviste og løse paastand som hele "rettsoppjøret" bygger paa er et falsum. Men allerede aaret etter (i 1946) kom Undersøkelseskommissjonen til følgende, som ligger nærmere sannheten (s.114):

"Det var sommeren 1940 en ikke ualminnelig mening at krigen mellom Norge og Tyskland egentlig sluttet 9.juni, og at de nordmenn som fortsatte krigen i utlandet, var a betrakte som frivillige som ikke bandt Staten Norge."

Forholdet er altsaa det at rettsapparatet og rettsmyndighetene i 1945 i største hast maatte finne et grunnlag for aa faa saksbehandlet og straffedømt de ca 25.000 mann de i en fart hadde kastet i fengsel, ~~XXXXXXXXXXXXXXXX~~ Grunnlaget blir saa tynt at en annen offentlig institusjon, med mere fyldig materiale, med bedre tid o.s.v. kommer til at det mot satte var "en ikke ualminnelig mening". Men - ikke engang Undersøkelseskommissjonen, som ifølge sitt oppdrag skulde overlates alt det materiale som eksisterte for sin bedømmelse, overlaadt. fikk seg kapitulasjonsavtalen - sakens viktigste dokument. Den er i alle fall ikke med ett ord nevnt i Unders.komma.s. beretninger. Dette gir grunn til mange refleksjoner og spørsmål - bl.a. ogsaa dette: Hvorfor er dokumentet av ansvarlig hold hittil søkt hemmeligholdt? Hvorfor er forhold før og et

ter avtalen som tjener til dens rette forståelse, søkt ta-
kelagt? Hvorfor har Undersøkelseskomm. av 1945 ikke med et
ord omtalt dokumentet? Kan det ha annen grunn enn at det ikke
har vært forelagt Undrs.komm.? Hvilke er grunnene?

Dette er altså "rettsoppgjørets" grunnlag: Et postu-
lat om en tilstand som paastaaes aa"være almindelig kjent"
betraktes som en faktisk tilstand. For aa kunne dømmes maakte
en ha kjendskap til denne "faktiske" tilstand. ~~Engke~~ Alle doms-
premisser i "landssvik-saker" inneholder denne paastand i
noe avvikende former: "Rettet finner godtgjort at tiltalte
var klar over at det var krig mellom Norge og Tyskland". Den-
ne paastand staar der selv om tiltalte har bevisst det motsat-
te. Først forfalskes kjensgjerningene, deretter forfalskes
tiltaltens forklaring naar han hevder sig i overensstemmelse med
sin oppfatning ~~xx~~ den
faktiske tilstand! Dette subjektive "retten finner det godt-
gjort" er det vel meningen ikke skal kunne røres fordi det er
subjektivt, men det er jo merkelig at alle retter kommer til
et saa ensartet subjektivt syn paatrass av alle de objektive
bevis.

Hvis ikke sognepresten har kjendskap til kapitulasjons-
avtalen skal jeg paa kort tid kunne sende et eksemplar. Dett
"rettsoppgjør" er en folkeulykke og kommer ikke bare til aa
ramme de dømte og deres paarørende, og det blir aldri ro om
det og det blir aldri ferdig.- Skal vi paa liv og død dømmes
og behandles som æreløse mennesker, saa skal det i alle fald
bevises at saa æresløse er vi ikke at vi bøyer oss for dette
Vi regner det ikke bare i vaar interesse. Det er i høyeste
grad blitt hele folkets at man finner tilbake til rettens
og sannhetens
grunn i disse spørsmåal.